

**BELEIDS- EN BEGROTINGSTOELICHTING
NAAR AANLEIDING VAN DE
BEGROTINGSUITVOERING 2020
TOERISME**

Ingediend door

Zuhal DEMIR

Vlaams minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

INHOUDSTAFEL

I. INHOUDSTAFEL	2
II. INLEIDING DOOR DE MINISTER	3
III. SAMENVATTING	4
IV. Beleidsveld Toerisme	7
1. ISE Toerisme	7
1.1 Budgettair kader	7
1.1.1. <i>Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)</i>	9
Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken	9
Ontvangstenartikelen.....	9
Uitgavenartikelen	10
1.1.3. <i>Overige entiteiten onder gezag</i>	13
Toerisme Vlaanderen	13
Ontvangstenartikelen.....	13
Uitgavenartikelen	18
Werking	18
Investerings	32
Interne Stromen.....	38
V. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD	40
VI. LIJST MET AFKORTINGEN	40
VII. BIJLAGE 'OVERZICHT REGELGEVINGSINITIATIEVEN'	40
VIII. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT'	41
IX. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF'	41
X. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE	41

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER

"Toerisme is anno 2020 één van de belangrijkste economische groeisectoren van Vlaanderen, en de prognoses wijzen uit dat dit de komende jaren niet anders zal zijn. Willen we slagkrachtig blijven en als overheid deze groei helpen verduurzamen, dan is blijvend investeren in deze sector broodnodig."

Dit was mijn uitgangspunt in de beleidsnota 2019-2024. Uiteraard weerspiegelen de plannen en de daarmee samenhangende budgetten enerzijds de continuïteit die in ons toeristisch beleid vervat zit: engagementen uit de vorige legislatuur worden nagekomen, ervaringen van de voorbije jaren worden te nutte gemaakt. Daarnaast worden in 2020 ook enkele accenten van mijn beleid zichtbaar: wat investeringsmiddelen betreft, zetten we vooral in op 'Erfgoedbeleving' en 'Vlaanderen Natuurlijk!', twee speerpunten uit mijn beleidsnota. Ook internationale evenementen, de verduurzaming van de sector in tal van betekenissen en aandacht voor 'inclusief toerisme' (met o.m. focus op familievriendelijkheid, fysieke toegankelijkheid en deelname aan het toerisme voor Vlamingen die drempels ervaren) kregen hun plaats in dit beleids- en begrotingsdocument.

Het jaar 2020 is echter ook het jaar dat COVID-19 onze wereld trof. Het toerisme is wereldwijd quasi tot stilstand gekomen, met enorme gevolgen op economisch vlak (horeca, attracties en vervoersmaatschappijen), op cultureel vlak (gesloten musea en historische gebouwen, annulering van tal van evenementen waaronder ook tentoonstellingen en congressen), en op het vlak van de samenleving zelf (de onmogelijkheid om nog van een daguitstap, tweede verblijf of langere vakantie te genieten in binnen- of buitenland).

Bestemming Vlaanderen is geen uitzondering op deze wereldwijde toeristische crisis. Het is mijn plicht als Vlaams minister van Toerisme om de zwaar getroffen ondernemers, organisaties én vakantiegangers zo goed als mogelijk door deze moeilijke tijden te loodsen, en hen te steunen om hun plaats te vinden in de nieuwe realiteit die zal volgen. De maatregelen die ik daartoe neem, hebben vanzelfsprekend een grote impact op de geplande activiteiten en budgetten die ik voor 2020 had voorzien in deze begrotingsronde.

III. SAMENVATTING

Het jaar 2020 moeten we helaas bestempelen als een crisisjaar. Vanaf midden maart heeft de Coronacrisis de sector midscheeps geraakt. Alle ondernemingen moesten gedurende een tijd hun deuren sluiten, tijdens de zomer was er terug een lichte heropleving maar het internationaal toerisme bleef ver onder het normale niveau. In het najaar stak het virus terug de kop op en werd de sector helaas grotendeels terug gesloten. Hierdoor heeft Toerisme Vlaanderen zijn werking in het jaar 2020 ook sterk aangepast.

Een belangrijk deel van de werking en de middelen werden besteed ter ondersteuning van de sector om de geleden verliezen te compenseren. Diverse oproepen en ondersteuningsmaatregelen werden ontwikkeld en uitgevoerd.

Toerisme Vlaanderen heeft samen met de partners wederom een coördinerende werking in het binnenland opgenomen en hier ook de nodige middelen voor vrijgemaakt.

Constance monitoring van de binnen- en buitenlandse markt en de reisintenties van potentiële bezoekers werd samen met een constante informatiestroom naar de sector verzorgd ter ondersteuning van de sector.

Daarnaast werden de engagementen uit de vorige Vlaamse legislatuur grotendeels uitgevoerd, welke nog in aanzienlijke mate de praktijk, en dus ook de begroting¹ van Toerisme Vlaanderen beïnvloeden. Op dat vlak was 2020 een overgangsjaar. Toch zijn ook al enkele nieuwe klemtonen zichtbaar.

Belangrijke engagementen die verder worden uitgerold zijn:

- Voor zakelijk toerisme zetten we verder in op het aantrekken van congressen van internationale verenigingen ('associations'), waarbij we vooral werken naar congressen binnen de transitiedomeinen uit de visienota Vlaanderen 2050. Aan aanbodzijde zetten we de ontwikkeling verder van de erfgoedbeleving in onze meetinglocaties.
- Een kwaliteitsvolle sector is een concurrentiële en gastvrije sector. Met verschillende instrumenten ondersteunen we de ondernemers en organisaties in het toerisme om te groeien in kwaliteit;
  - o Door het logiesdecreet verder op te volgen en te bewaken;
  - o Door financiële steun voor kwaliteitsgerichte investeringen;
  - o Door begeleidingstrajecten.
- Bij de twee laatste instrumenten zetten we specifiek in op familievriendelijkheid en toegankelijkheid voor personen met beperkingen. Overigens krijgen ook specifiek logies voor drempelgroepen (bijvoorbeeld jeugdverblijven) of organisaties die drempelgroepen ondersteunen (bijvoorbeeld reisorganisaties die zich richten op personen die in armoede leven) financiële steun.

---

¹ Zo zijn de strategische doelstellingen waarmee we in 2020 werken, nog dezelfde als in 2019. Vanaf 2021 zal de nieuwe beleidsnota Toerisme 2019-2024 de basis vormen voor aangepaste strategische doelstellingen, waarin de nieuwe beleidsklemtonen en inzichten explicieter aanwezig zullen zijn.

- Dezelfde inclusieve beleidsimpuls vertaalt zich in de verdere uitbouw van het Steunpunt Vakantieparticipatie als facilitator van een sectorbreed netwerk dat vakantiedrempels wegwerkt voor Vlamingen die deze zelf niet kunnen overwinnen.
- Goed beleid – op welke schaal dan ook – heeft nood aan betrouwbare gegevens en actuele inzichten. Het onderzoeksprogramma van Toerisme Vlaanderen wordt verdergezet en meer dan ooit ontsloten naar allen die er baat bij kunnen hebben.
- Hoewel in 2020 dus veel ingezet wordt op continuïteit, zijn ook een aantal nieuwe klemtonen reeds zichtbaar:
- Nadat de vorige jaren in dialoog met de toeristische sector de nieuwe visie 'Reizen naar Morgen' is uitgetekend, wordt in 2020 de stap gezet naar de praktijk:
  - o De sector wordt verder gestimuleerd en begeleid om aan de slag te gaan met de werkingsprincipes van Reizen naar Morgen;
  - o Toerisme Vlaanderen zelf maakt een interne oefening om vanaf 2021 klaar te zijn voor een aanpak die volledig afgestemd is op de nieuwe visie.
- EventFlanders, een samenwerkingsverband tussen meerdere entiteiten van de Vlaamse overheid waaronder Toerisme Vlaanderen, ontgroeit de kinderschoenen en kan uitkijken naar de realisatie van de eerste verworven topevenementen voor zover deze konden plaats vinden omwille van COVID-19
  - o Het zal ook starten met begeleidingstrajecten om bestaande Vlaamse evenementen op te schalen tot internationale topevenementen. Begrotingsmatig kreeg EventFlanders onderdak bij Toerisme Vlaanderen.

De kennisontwikkeling over het toerisme in Vlaanderen verkent nieuwe technieken en onderzoeksvelden, zoals een permanente monitoring van de bezoekerstevredenheid, of het gebruik van Big Data om inzicht te krijgen in de bezoekersstromen.

TOTAAL – TOERISME, excl. apparaatsuitgaven en programma B

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e BA	0	0	0	69.343	78.239
2e BA - JR	0	0	0	106.622	107.046
BU 2020	0	0	0	106.678	106.691

PROGRAMMA DG – TOERISME

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e BA	0	0	0	69.343	78.239
2e BA - JR	0	0	0	106.622	107.046
BU 2020	0	0	0	106.678	106.691

IV. Beleidsveld Toerisme

Het beleidsveld Toerisme bevat 1 inhoudelijk structurelement: 'Toerisme'.

1. ISE Toerisme

Toerisme is één van de belangrijkste economische groeisectoren van Vlaanderen. Het beleid in dit veld heeft tot doel om de positieve kracht van toerisme te versterken en te verduurzamen, om bestemming Vlaanderen, dat netwerk van plekken, ondernemers, bezoekers en bewoners, te doen bloeien. Daaraan werken we door:

- Te zorgen voor een sterk verhaal over bestemming Vlaanderen dat ook internationaal sterk klinkt. Zowel aan aanbodzijde als via promotie wordt dit verhaal uitgebouwd;
- Te zorgen voor een performante toeristische sector met een gelijk speelveld voor gelijkaardige actoren. Gastvrijheid, innovatie en kwaliteit worden gestimuleerd binnen de grenzen van de draagkracht van de omgeving;
- Te zorgen dat drempels tot een deugddoende vakantie weggewerkt worden voor alle Vlamingen – 'Iedereen verdient vakantie';
- Samen te werken met andere relevante beleidsdomeinen, door essentiële kennis en monitoring te verwerven en te verspreiden, en door Toerisme Vlaanderen zelf verder te ontwikkelen tot een toekomst-bekwaam agentschap.

1.1 Budgettair kader

TOERISME, MVG excl. DAB

(duizend euro)

2020	VAK			VEK		
	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	80	187	0	260	368	13
Toelagen IS	69.263	106.435	106.678	77.979	106.678	106.678
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Tot. incl. Overflow	69.343	106.622	106.678	78.239	107.046	106.691
Overflow	953	953	953	953	953	966
Tot. excl. Overflow	68.390	105.669	105.725	77.286	106.093	105.725

Inhoudelijke toelichting evolutie:

In bovenstaande tabel betreft de post 'ESR-uitgaven' uitgaven die gedaan worden inzake toerisme door het departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken, de grootste post van de 'Toelagen' betreft uitgaven die gedaan worden door het IVA Toerisme Vlaanderen.

Het IVA Toerisme Vlaanderen richt zich met deze uitgaven op de realisatie van de strategische doelstellingen (SD) opgenomen in de beleidsnota van de minister bevoegd voor toerisme. Zoals al eerder gesteld, is 2020 op dit vlak een overgangsjaar en wordt er om die redenen nog gewerkt met de strategische doelstellingen zoals die ook in de voorbije jaren werden gehanteerd.

De eerste 5 strategische doelstellingen werden onder programma DG (Beleid) gecatalogeerd en zijn gekoppeld aan de volgende begrotingsartikelen:

- SD 1 - De toeristische aantrekkingskracht van de bestemming Vlaanderen vergroten: DF0-1DGE2ID-WT, DF0-1DGE5ID-WT, DF0-1DGE5IX-IS (Plantentuin Meise), DF0-1DGE2IU-IS (Sport Vlaanderen), DF0-1DGE5IU-IS (Sport Vlaanderen),
- SD 2 - De toeristische sector doen groeien tot een gezonde en bruisende sector: DF0-1DGE2IE-WT en DF0-1DGE5IE-WT;
- SD 3 - Toerisme binnen het bereik brengen van elke Vlaming: DF0-1DGE2IF-LE, DF0-1DGE2IF-WT en DF0-1DGE5IF-WT;
- SD 4 - Flankerende en overige dienstverlening is aangeboden: DF0-1DGE2IG-WT;
- SD 5 - EventFlanders: DF0-1DGE2II-WT en DF0-1DGE5II-WT.

De 6de en laatste strategische doelstelling werd tot 2018 onder het programma DA (Apparaat) en vanaf 2019 onder het programma DG (Beleid) gecatalogeerd en is gekoppeld aan de volgende begrotingsartikelen:

- SD 6 - Toerisme Vlaanderen wordt op een professionele en efficiënte manier beheerd en aangestuurd: DF0-1DGE2IH-LO, DF0-1DGE2IH-PA en DF0-1DGE2IH-WT.

De toelagen van Toerisme Vlaanderen bestaan uit een werkingstoelage, DB0-1DGE2IY-IS, en een investeringstoelage, DB0-1DGE5IY-IS die ontvangen wordt via het departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken.

1.1.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

DEPARTEMENT (KANSELARIJ EN) BUITENLANDSE ZAKEN

TOELICHTING PER ARTIKEL

In de loop van 2020 fuseerden het departement Buitenlandse Zaken en het departement Kanselarij en Bestuur tot het departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken. De begrotingen voor het jaar 2020 werden echter voor beide departementen afzonderlijk opgemaakt, aangepast en uitgevoerd.

Het departement Buitenlandse Zaken behartigde de internationale relaties van de Vlaamse Regering. Het stond in voor de coördinatie van het internationale en Europese optreden van Vlaanderen en had de leiding over de relaties van Vlaanderen met buitenlandse overheden, de Europese Unie en internationale organisaties.

Ontvangstenartikelen

DB0-9DGETIC-OW - UITVOERING HANDHAVING EN SENSIBILISERING IN HET KADER VAN DE TOERISTISCHE LOGIES

Korte inhoud

In uitvoering van het decreet van 10 juli 2008 betreffende het toeristische logies kon het Departement Buitenlandse Zaken overgaan tot het opleggen van administratieve geldboeten.

Dit begrotingsartikel vormt de ontvangstenzijde van het Fonds Administratieve Toeristische Boeten, opgericht krachtens artikel 57 van het decreet van 21 december 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2013.

Dit begrotingsartikel is gelinkt aan het uitgavenartikel DB0-1DGE4IC-WT.

(duizend euro)

2020	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e aanpassing BA	0	0	0	0	0
2e aanpassing BA-JR	0	0	0	0	0
BU	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering

Het decreet van 10 juli 2008 betreffende het toeristische logies werd op 1 april 2017 opgeheven. Er werden geen ontvangsten gerealiseerd omdat er geen nieuwe vorderingen meer opgesteld worden.

Uitgavenartikelen

DB0-1DGE2IB-WT – VEREFFENING VAN AFLOPENDE GERELEMENTEERDE SUBSIDIES AAN DERDEN

Korte inhoud

Op dit begrotingsartikel worden de kredieten ingeschreven voor de vereffening van de engagementen die voor 2012 aangegaan werden door het Departement Buitenlandse Zaken in het kader van het Kunststedenactieplan, de ondersteuning van evenementen met internationale uitstraling en de uitvoering van het derde kustactieplan en het impulsprogramma Vlaamse kust.

(duizend euro)

2020	VAK			VEK		
	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgave incl. Overflow	0	0	0	180	180	13
Overflow	0	0	0	0	0	13
Totaal excl. Overflow	0	0	0	180	180	0

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering

In 2020 werd 13.000 euro vereffend. Een aantal dossiers werd in de loop van 2020 afgesloten, zonder vereffening.

DB0-1DGE4IC-WT – UITVOERING HANDHAVING EN SENSIBILISERING IN HET KADER VAN DE TOERISTISCHE LOGIES

Korte inhoud

In uitvoering van het decreet van 10 juli 2008 betreffende het toeristische logies kon het Departement Buitenlandse Zaken overgaan tot het opleggen van administratieve geldboeten.

Dit begrotingsartikel vormt de uitgavenzijde van het Fonds Administratieve Toeristische Boeten, opgericht krachtens artikel 57 van het decreet van 21 december 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2013.

Dit begrotingsartikel is gelinkt aan het ontvangstenartikel DB0-9DGETIC-OW.

(duizend euro)

2020	VAK			VEK		
	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgave incl. Overflow	80	187	0	80	188	0
Overflow	0	0	0	0	0	0

Totaal excl. Over-flow	80	187	0	80	188	0
-------------------------------	----	-----	---	----	-----	---

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering

Er zijn momenteel 2 lopende dossiers waarvoor mogelijk nog onkosten moeten betaald worden (deurwaarderskosten en/of advocatenonkosten). In 2020 werd niets vastgelegd noch vereffend.

Het bedrag van de 2e aanpassing BA-JR is inclusief het saldo van de overdracht.

DB0-1DGE2IY-IS - INTERNE STROMEN - TOERISME VLAANDEREN

Korte inhoud

Dit begrotingsartikel omvat de toelage aan het IVA Toerisme Vlaanderen voor de werking en voor het programma ter bevordering van de werkgelegenheid in de toeristische sector.

(duizend euro)

	VAK			VEK		
2020	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgave incl. Over-flow	37.759	44.633	44.876	38.002	44.876	44.876
Overflow	243	243	243	243	243	243
Totaal excl. Over-flow	37.516	44.390	44.633	37.759	44.633	44.633

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging en begrotingsuitvoering

Voor een inhoudelijke toelichting over de kredietevolutie wordt verwezen naar de begroting van Toerisme Vlaanderen onder punt 1.1.3 'Overige entiteiten onder gezag'.

DB0-1DGE5IY-IS - INTERNE STROMEN - TOERISME VLAANDEREN

Korte inhoud

Dit begrotingsartikel omvat de toelage aan het IVA Toerisme Vlaanderen bestemd voor de uitgaven gefinancierd met de netto-opbrengst van de winst van de Nationale Loterij, de toekenning van subsidies op naam, de toekenning van gereguleerde subsidies aan derden, de financiering van eigen investeringen, de financiering van projecten in het kader van EventFlanders, de financiering van initiatieven en projecten in het kader van de meetingindustrie (MICE) en de financiering van de projecten vrijetijdseconomie in het kader van het Strategisch Actieplan Limburg in het Kwadraat (SALK).

(duizend euro)

2020	VAK			VEK		
	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgave incl. Overflow	31.504	61.802	61.802	39.977	61.802	61.802
Overflow	710	710	710	710	710	710
Totaal excl. Overflow	30.794	61.092	61.092	39.267	61.092	61.092

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging en begrotingsuitvoering

Voor een inhoudelijke toelichting over de kredietevolutie wordt verwezen naar de begroting van Toerisme Vlaanderen onder punt 1.1.3 'Overige entiteiten onder gezag'.

1.1.3. Overige entiteiten onder gezag

TOERISME VLAANDEREN

TOELICHTING PER ARTIKEL

Ontvangstenartikelen

DF0-9DGEAID-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN - DE TOERISTISCHE AANTREKKINGSKRACHT VAN DE BESTEMMING VLAANDEREN VERGROTEN

Korte inhoud

De ontvangsten op dit begrotingsartikel betreffen ontvangsten uit de organisatie van beurzen, workshops, events enz. en ook inkomsten uit erfpachten van jeugdverblijven en kampeerterreinen.

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

Bij BA 2020 bestond deze ontvangsten van **3.464 keuro** uit:

- 1.187 keuro inkomsten uit erfpachten;
- 273 keuro ontvangsten uit marketingacties en samenwerkingsovereenkomsten;
- 20 keuro aan inkomsten uit boetes in het kader van de uitvoering van het nieuwe Toeristische Logiesdecreet van 5 februari 2016 met als startdatum 1 april 2017;
- 1.984 keuro aan eenmalige inkomsten uit de World Choir Games in het kader van EventFlanders. Aan de uitgavenzijde is hetzelfde bedrag voorzien als voorschot aan het Local Organisation Committee (LOC) van dit evenement.

In de loop van 2020 werden volgende wijzigingen doorgevoerd naar het nieuwe te ontvangen bedrag van **2.012 keuro**:

- BW1 2020 - als steunmaatregel voor COVID-19 werden aan de jeugdverblijven (waaronder zowel jeugdherbergen, jeugdhostels als jeugdverblijfcentra) de aan Toerisme Vlaanderen verschuldigde erfpachten ten bedrage van 1.187 keuro kwijtgescholden;
- BW1 2020 - eveneens door COVID-19 verwachtten we 228 keuro minder inkomsten uit marketingacties en samenwerkingsovereenkomsten;
- BW4 2020 - er werd 38 keuro intern herverdeeld naar begrotingsartikel DF0-9DGEAIF-OL om de begroting van het Europese project SmartCultour te aligneren met het VABN-advies van juli 2017 betreffende de behandeling van EU-subsidies.

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering

Uiteindelijk werden er voor **3.230 keuro** aan inkomsten gerealiseerd. Dit verschil van 1.218 keuro ten opzichte van de laatste begroting is terug te vinden in:

- 448 keuro verkoop onroerend (percelen domein Merkemveld te Zedelgem);
- 309 keuro terugvorderingen van subsidies aan Vakanties de Voorzorg (Jeugdherberg Begijnhof te Tongeren- en Petit Rouge);
- 218 keuro verkoop van erfpachten aan Natuurpunt;
- 102 keuro inkomsten uit verhuur (waarvan 85 keuro werd gebudgetteerd op een ander begrotingsartikel, namelijk DF0-9DGEAIIH-OW);
- 59 keuro uit een samenwerkingsovereenkomst met de stad Brugge;
- 29 keuro terugvordering van lokaal betaalde BTW in andere EU-lidstaten;
- 18 keuro inkomsten vanwege deelnames aan opleidingstrajecten.

DF0-9DGEAIIH-OP - ONTVANGSTEN PARTICIPATIES - TOERISME - BEHEERSMIDDELEN

Korte inhoud

Dit begrotingsartikel is de tegenhanger van een gelijkaardig artikel aan de uitgavenzijde, DF0-1DGE2IH-PA. Hierop worden transacties geboekt in het kader van waarborgen of voorschotten aan leveranciers.

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

Bij BA 2020 bedroeg dit krediet **10 keuro**.

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering

Uiteindelijk werden er voor **100 keuro** aan inkomsten gerealiseerd waarvan geen met betrekking tot gewone waarborgen, maar 100 keuro door de terugbetaling van de eerdere waarborg die in het kader van de actie 'Horeca Comeback' door Toerisme Vlaanderen gegeven werd.

Toerisme Vlaanderen stortte hiervoor 100 keuro op een geblokkeerde bankrekening van het garantiefonds dat in de zomer van 2020 opgericht werd als gevolg van een beslissing van de Vlaams Regering om de deelnemende cafés, brasseries of restaurants te ondersteunen voor hun sluiting door COVID-19.

Het betrof een samenwerking met onder andere Horeca Vlaanderen waarin een platform opgezet (Resengo) werd waar consumenten, bedrijven, ... vouchers konden aankopen deelnemers te ondersteunen. Om dit te faciliteren werd er het garantiefonds opgericht waar – enkel in geval een (ho)recazaak failliet zou gaan voor de vervaldag – consumenten een vergoeding konden vragen.

DF0-9DGEAIIH-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN – VLAANDEREN EN BRUSSEL ONTWIKKELEN EN PROMOTEN ALS TOERISTISCHE TOPBESTEMMING - BEHEERSMIDDELEN

Korte inhoud

De ontvangsten op dit begrotingsartikel betreffen meestal terugvorderingen van kosten gerelateerd aan het apparaat, zoals de lonen van gedetacheerden. Ook de inkomsten uit onderverhuur komen hierop terecht.

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

Bij BA 2020 bedroeg dit krediet **255 keuro** en dit werd in de loop van 2020 niet gewijzigd.

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering

Er werd uiteindelijk voor 260 keuro aan inkomsten gerealiseerd. Het verschil van 5 keuro ten opzichte van de laatste begroting is terug te vinden in:

- -85 keuro omdat de werkelijke huurinkomsten (van in totaal 102 keuro) per ongeluk verwerkt werden op het begrotingsartikel DF0-9DGEAID-OW;
- 50 keuro niet-gebudgetteerde inkomsten uit detacheringen van personeel aan de kerkfabriek Sint-Baafs en Syntra Vlaanderen;
- 45 keuro technische correctie voor de Te Ontvangen Facturen.

DF0-9DGEAZZ-OG - OVERGEDRAGEN OVERSCHOT VORIGE BOEKJAREN

Korte inhoud

Het overgedragen overschot blijft in de loop van één begrotingsjaar ongewijzigd.

DF0-9DGEAZZ-OI - ONTVANGSTEN INTERNE STROMEN

Korte inhoud

Op dit begrotingsartikel zien we de inkomsten uit toelagen vanuit het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken (DKBUZA), Programma DG. Enerzijds is er een werkingstoelage die overeenstemt met het begrotingsartikel DB0-1DGE2IY-IS van DKBUZA en anderzijds is er een investeringstoelage die overeenstemt met het begrotingsartikel DB0-1DGE5IY-IS van DKBUZA. Beide toelagen worden hierna afzonderlijk besproken.

DB0-1DGE2IY-IS - INTERNE STROMEN - TOERISME VLAANDEREN

Korte inhoud

Dit begrotingsartikel omvat de toelage aan het IVA Toerisme Vlaanderen voor de werking en voor het programma ter bevordering van de werkgelegenheid in de toeristische sector.

(duizend euro)

2020 incl. overflow	VAK	VEK
2e BA	37.759	38.002
2e BA - JR	44.633	44.876
BU 2020	44.633	44.876

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK
BW1 - van begrotingsartikel DB0-1DGE5IY-IS, interne compensatie	2.000	2.000
BW2 - Herverdeling uit corona-provisie 2020	5.000	5.000
BW4 - Herverdeling uit indexprovisie 2020	249	249
BW5 - naar begrotingsartikel DB0-1DGE5IY-IS, interne compensatie	-375	-375
TOTAAL	6.874	6.874

- BW1 2020 - er wordt 2.000 keuro VAK/VEK intern gecompenseerd van begrotingsartikel DB0-1DGE5IY-IS;
- BW2 2020 - er wordt 5.000 keuro herverdeeld vanuit de corona-provisie 2020 tot toekenning van de steun aan de sociaal-toeristische sector;
- BW4 2020 - er wordt 249 keuro herverdeeld van het provisioneel krediet van de Vlaamse Gemeenschap, begrotingsartikel CB0-1CBG2AB-PR naar de werkingstoelage van TVL, begrotingsartikel DB0-1DGE2IY-IS;
- BW5 2020 - EventFlanders verwachtte in 2020 een overschot op het werkingsbudget van 375 keuro. We herverdeelden dit intern naar het investeringsbudget op begrotingsartikel DF0-1DGE5II-WT.

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering

Deze toelichting wordt verderop bij de uitgavenartikelen besproken.

DB0-1DGE5IY-IS - INTERNE STROMEN - TOERISME VLAANDEREN

Korte inhoud

Dit begrotingsartikel omvat de toelage aan het IVA Toerisme Vlaanderen bestemd voor de uitgaven gefinancierd met de netto-opbrengst van de winst van de Nationale Loterij, de toekenning van subsidies op naam, de toekenning van gereguleerde subsidies aan derden, de financiering van eigen investeringen, de financiering van projecten in het kader van EventFlanders, de financiering van initiatieven en projecten in het kader van de meetingindustrie (MICE) en de financiering van de projecten vrijetijdseconomie in het kader van het Strategisch Actieplan Limburg in het Kwadraat (SALK).

(duizend euro)

2020 incl. overflow	VAK	VEK
2e BA	31.504	39.977
2e BA - JR	53.329	61.802
Technisch VAK	8.473	0
BU 2020	61.802	61.802

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK
BW1 - naar begrotingsartikel DB0-1DGE2IY-IS, interne compensatie	-2.000	-2.000
BW2 - Herverdeling uit corona-provisie 2020	23.450	23.450
BW5 - van begrotingsartikel DB0-1DGE2IY-IS, interne compensatie	375	375
TOTAAL	21.825	21.825

- BW1 2020 - er wordt 2.000 keuro VAK/VEK intern gecompenseerd naar begrotingsartikel DB0-1DGE2IY-IS;
- BW2 2020 - er wordt 23.450 keuro herverdeeld vanuit de corona-provisie 2020 tot toekenning van de steun aan de sociaal-toeristische sector en het iedereen verdient vakantiefonds;
- BW5 2020 - EventFlanders verwachtte in 2020 een overschot op het werkingsbudget van 375 keuro. We herverdeelden dit intern van het werkingsbudget van EventFlanders op begrotingsartikel DF0-1DGE2II-WT.

De vastleggingen van 31.504 keuro stijgen met 21.825 keuro en zijn te detailleren als volgt:

(duizend euro)

Corona-provisie 2020 (+23.450 keuro)	23.450
Terugdraai hefboomprojecten (-2.250 keuro)	11.955
Ad nominatim EventFlanders, World Choir Games	4.842
Ad nominatim KMDA	3.900
EventFlanders, evenementen 'sublaag' (+375 keuro)	3.375
Ad nominatims, divers	1.596

Subsidies, logiesdecreet (*)	1.578
Subsidies, decreet IVV (projectsubsidies)	1.000
Ad nominatim EventFlanders, WK Art Gym	400
Vakantieparticipatie (bijdrage Lotto)	394
Ad nominatim EventFlanders FIBA Olympisch Tornooi	280
Ad nominatim Intercommunale Kustreddingsdienst West-Vlaanderen (IKWV), (+250 keuro)	250
EventFlanders	202
Ad nominatim EventFlanders WK Cyclocross	200
Vastgoed - jeugdherbergen	157
Subsidies, decreet Toerisme voor Allen (**)	0

(*) dit bedrag wordt via de eigen kasmiddelen verhoogd met 484.000 euro tot 2.062.000 euro

(**) dit bedrag wordt via de eigen kasmiddelen verhoogd met 1.500.000 euro tot 1.500.000 euro

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering

Deze toelichting wordt verderop bij de uitgavenartikelen besproken.

Uitgavenartikelen

WERKING

DF0-1DGE2IH-LO - LONEN – TOERISME – BEHEERSMIDDELEN

Korte inhoud

Het krediet op dit begrotingsartikel wordt gebruikt voor de uitbetaling van de lonen.

(duizend euro)

2020	VAK	VEK
2e BA	15.026	15.026
2e BA - JR	15.242	15.242
BU 2020	14.844	14.844

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

In de loop van 2020 werden volgende wijzigingen doorgevoerd naar het nieuwe kredietbedrag van **15.242 keuro**:

- BW4 2020 - conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 10 september 2020 tot herverdeling vanuit een provisioneel krediet van de Vlaamse gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 (VR 2020 0910 DOC.1092/2), worden de noodzakelijke kredieten voorzien vanuit de indexprovisie om de meerkost op de lonen, loonsubsidies enz. op te vangen. De loonbudgetten van Toerisme Vlaanderen werden verhoogd met 216k euro.

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering

Het overschot van 398 keuro is te verklaren doordat we tijdens de interne reorganisatie alle wervingen on hold hebben gezet, uitstroom niet direct vervangen hebben en doordat de personeelsleden in 2020 voltijds van thuis moesten werken en veel abonnementen voor het woon-werkverkeer niet verlengd geweest zijn.

DF0-1DGE2IH-PA - PARTICIPATIES – TOERISME - BEHEERSMIDDELEN

Korte inhoud

Dit begrotingsartikel is de tegenhanger van een gelijkaardig artikel aan de ontvangstenzijde, DF0-9DGFAIH-OP. Hierop worden transacties geboekt in het kader van waarborgen en voorschotten aan leveranciers.

(duizend euro)

2020	VAK	VEK
2e BA	10	10
2e BA - JR	110	110
BU 2020	101	101

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

In de loop van 2020 werden volgende wijzigingen doorgevoerd naar het nieuwe kredietbedrag van **110 keuro**:

- BW4 2020 - in het kader van de actie 'Horeca Comeback' werd door Toerisme Vlaanderen een waarborg gegeven van 100 keuro. Er werd hiervoor 100 keuro gestort op een geblokkeerde bankrekening van het

garantiefonds dat in de zomer van 2020 opgericht werd als gevolg van een beslissing van de Vlaams Regering om de deelnemende cafés, brasseries of restaurants te ondersteunen voor hun sluiting door COVID-19. Het betrof een samenwerking met onder andere Horeca Vlaanderen waarin een platform opgezet (Resengo) werd waar consumenten, bedrijven, ... vouchers konden aankopen deelnemers te ondersteunen. Om dit te faciliteren werd er het garantiefonds opgericht waar – enkel in geval een (ho)recazaak failliet zou gaan voor de vervaldag – consumenten een vergoeding konden vragen.

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering

Conform de begrotingswijziging werd er een waarborg gestort van 100 keuro. Er werden geen andere relevante waarborgen gerealiseerd.

DF0-1DGE2IH-WT - WERKING EN TOELAGEN - TOERISME - BEHEERSMIDDELEN

Korte inhoud

Het krediet op dit begrotingsartikel wordt gebruikt voor de kosten verbonden aan de werking van het apparaat.

(duizend euro)

2020	VAK	VEK
2e BA	5.205	5.205
2e BA - JR	5.205	5.205
BU 2020	4.487	4.132

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

In de loop van 2020 werden geen wijzigingen doorgevoerd.

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering (VEK)

Het jaar werd afgesloten met een totale onderbenutting van 1.073 keuro. Deze wordt hiernaar per onderwerp verder toegelicht.

Personeelsgerelateerde uitgaven - overschot van 177 keuro:

- een project rond payroll werd uitgesteld naar 2021;
- 17 keuro overschot op het budget van **welzijn** is te verklaren door het feit dat we in de coronatijden voltijds thuisgewerkt hebben en enkele welzijnsacties niet konden realiseren. Ook hebben er minder controlebezoeken plaatsgevonden bij ziekte en hebben we de risicoanalyse rond psychosociaal welzijn uitgesteld naar 2021;
- wat betreft **selectie en rekrutering** was het aantal betalende assessments 35 keuro hoger ingeschat dan uiteindelijk nodig;
- door COVID-19 konden sommige **opleidingen** niet doorgaan omdat er verplicht van thuis uit gewerkt moest worden en ook het voorziene leiderschapstraject hebben we uiteindelijk pas opgestart in 2021, wat leidde tot een overschot van 10 keuro;
- de **transitiemanager is** vroeger uitgestroomd dan verwacht waardoor we ook hier een besparing van 40 keuro realiseerden.
- een project rond payroll werd uitgesteld naar 2021;

Uitgaven gerelateerd aan de buitenlandkantoren – overschot van 142 keuro:

- Door COVID-19 zijn de uitgaven bij de buitenlandkantoren lager dan verwacht.

Uitgaven gerelateerd aan facility – overschot van 482 keuro:

In augustus 2020 werd het **magazijn in Wetteren** definitief gesloten en ook waren er minder **onverwachte onderhoudsuitgaven**, waardoor er resp. 46 keuro en 43 keuro minder uitgegeven werd dan voorzien. De andere overschotten binnen facility kunnen allen gerelateerd worden aan COVID-19:

- 247 keuro door **lagere bezetting van de kantoren** door telewerk;
- 61 keuro omdat de herinrichting van het onthaal opnieuw uitgesteld werd. Dit werd eerder al eens uitgesteld van 2019 naar 2020 omwille van de start van het nieuwe project voor de **herinrichting van het gehele gelijkvloers** waarvoor een aanbesteding werd uitgeschreven eind 2019;
- 20 keuro door uitstel van **gedragsmaatregelen die het personeel moeten stimuleren tot meer ecologisch gedrag**.

Uitgaven gerelateerd aan financiën en begroting – overschot van 138 keuro:

Een aantal ondersteunende taken wordt structureel uitbesteed, zoals het merendeel van de boekhoudprocessen. Elk jaar stellen we een nauwgezette planning op en budgetteren we de nodige middelen. Ook werkten we verder aan het uitbouwen van de administratie en boekhouding van de **nv Flanders Special Venues** waarvan Toerisme Vlaanderen in de loop van 2019 100% aandeelhouder werd: zo werd onder andere een overeenkomst afgesloten met Acerta voor de opvolging van de vergoedingen van de onafhankelijke bestuurders.

We gaven uiteindelijk 138 keuro minder uit dan gebudgetteerd omdat:

- de **wisselkoersen** een batig effect genereerden (+34 keuro);
- door COVID-19 er **minder reiskosten** gemaakt werden gerelateerd aan het apparaat zoals voor opleidingen enz. (+11 keuro);
- er door de ganse entiteit minder uitgaven gedaan werden in het kader van ontwikkeling en promotie en er ook minder diverse overeenkomsten gesloten werden waardoor we **minder gespecialiseerde adviezen** moesten inwinnen (+38 keuro);
- door het vorige punt waren er ook minder uitgaven voor de **uitbesteding van administratieve taken** (+55 keuro).

Uitgaven gerelateerd aan de juridische dienst – overschot van 37 keuro:

Deze post omvat de budgetten voor de **lidmaatschappen** van Toerisme Vlaanderen, waarbij het voorziene budget quasi volledig werd benut. Daarnaast omvat het artikel ook het budget voor de **verzekeringsspolissen** van het agentschap, waarvoor in 2020 een bedrag van 50 keuro werd begroot. Het overschot is quasi uitsluitend het gevolg van het boeken van de voorschotpremie voor de Axa arbeidsongevallenpolis van 19 keuro voor 2021 in 2021 en niet in 2020 zoals initieel door de verzekeraar berekend werd, alsook een verminderde afrekening voor 2020. Als derde omvat deze post ook het budget voor **kosten inzake juridische dienstverlening** door advocaten en notarissen. Het overschot vindt zijn reden in het opzet van dit budget, met name een raming die afhankelijk van de behoefte die zich stelt wordt ingezet. Een juiste inschatting bij de budgetopmaak is niet evident, gezien de mate van onvoorspelbaarheid van de budgetbenutting.

ICT-gerelateerde uitgaven – overschot van 54 keuro:

- Het tekort van 9 keuro op **onderhoudscontracten** komt door het een half jaar langer de telefooncentrale te moeten onderhouden wegens vertraging van het

project 'Telefonie via MS Teams' en door extra dagen ondersteuning door het verplichte thuiswerk.

- Een overschot van 51 keuro op **hosting en domeinnamen**. Hier gaven we minder uit dan verwacht door een tragere uitrol van 'Telefonie via MS Teams' (minder licenties nodig), een optimalisatie van onze serveromgeving en omdat er door COVID-19 minder onderhoud van werkplekken noodzakelijk was.

DF0-1DGE2ID-WT – WERKING EN TOELAGEN - TOERISME - DE TOERISTISCHE AANTREKKINGSKRACHT VAN DE BESTEMMING VLAANDEREN VERGROTEN

Korte inhoud

Het begrotingsartikel DF0-1DGE2ID-WT (werking) vormt tesamen met het begrotingsartikel DF0-1DGE5ID-WT (investeringen), DF0-1DGE5IX-IS (Plantentuin Meise), DF0-1DGE2IU-IS (Sport Vlaanderen) en DF0-1DGE5IU-IS (Sport Vlaanderen) het bedrag dat besteed wordt aan een eerste strategische beleidsdoelstelling, met name 'de toeristische aantrekkingskracht van de bestemmig Vlaanderen vergroten'.

Toerisme Vlaanderen werkt aan deze doelstelling door de troeven van onze regio verder **te ontwikkelen** én erover **te communiceren**. De troeven die diepgeworteld zijn in Vlamingen en Vlaanderen, en die we in 2020 ontwikkelen en internationaal uitspelen zijn:

- Erfgoedbeleving;
- Vlaanderen Natuurlijk!;
- Vlaanderen Fietsland;
- Culinaire erfgoed en toekomst;
- Special Meetings.

(duizend euro)

2020	VAK	VEK
2e BA	9.660	10.325
2e BA - JR	15.072	15.737
BU 2020	13.613	13.338

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

In de loop van 2020 werden volgende wijzigingen doorgevoerd naar het nieuwe kredietbedrag van **15.072/15.737 keuro VAK/VEK**:

- BW1 2020, +2000 keuro VAK/VEK COVID-19. We herverdelen intern 2.000 keuro van de investeringstoelage naar de werkingstoelage. Binnen de werkingstoelage wordt deze **2.000 keuro** voorzien voor de heropstart van het binnenlands toerisme en de sensibilisering van de Belgen over de positieve kracht van toerisme. Binnen het samenwerkingsverband Vlaanderen Vakantieland 2.0 zullen we bijdragen om een campagne op te zetten die de Belgen moet overtuigen om in eigen land op vakantie te gaan en hier te verblijven. Tevens zullen we via o.a. een katern in de dagbladen de Belgen sensibiliseren en hun perceptie en attitude (en op termijn ook gedrag) ten opzichte van vakanties wijzigen. We ontwikkelen ook een app 'YouFlanders' die de Belgen moet helpen om zicht te krijgen op de gezondheidsmaatregelen en aangeeft hoe druk het op plekken is en bij grote drukte, alternatieven voorstellen.

- BW1 2020, -1.415 keuro VAK/VEK COVID-19. Als steunmaatregel voor COVID-19 werden aan de jeugdverblijven (waaronder zowel jeugdherbergen, jeugdhostels als jeugdverblijfcentra) de aan Toerisme Vlaanderen verschuldigde erfpachten voor 2020 kwijtgescholden. De totale kost (lees: 'minder opbrengst') van deze maatregel bedraagt **1.187 keuro**. Eveneens door COVID-19 verwachten we in totaal **228 keuro** minder inkomsten uit marketingacties en samenwerkingsovereenkomsten. Uit voorzichtigheid pasten we ook hiervoor onze begroting aan en worden de eigen ontvangsten met dit bedrag verminderd. Door de vermindering van de inkomsten werd het uitgavenbudget voor bestemmingspromotie voor hetzelfde bedrag, zijnde **1.415 keuro (= 1.187 keuro + 228 keuro)** neerwaarts herzien op Vlaanderenbrede verhaallijnen
- BW2 2020, +5.000 keuro VAK/VEK corona-provisie 2020. Er werd **5.000 keuro** voorzien vanuit de corona-provisie 2020 voor de aankopen van contingenten bij netwerkpartners om een vakantie-aanbod te garanderen
- BW4 2020, -100 keuro VAK/VEK. Er werd **100 keuro** intern herverdeeld naar begrotingsartikel DF0-1DGE2IH-PA. De aanwending wordt bij dit laatste begrotingsartikel beschreven.
- BW5 2020, -73 keuro VAK/VEK. In 2020 werd er voor 884 keuro ondersteuning voor jeugdverblijven aangevraagd door Sport Vlaanderen bij Toerisme Vlaanderen. Deze verrichtingen moeten in de begroting/boekhouding geregistreerd worden als een interne stroom. Er werden in overleg met Financiën & Begroting twee nieuw begrotingsartikels gecreëerd voor de correcte registratie van deze interne stromen in de begroting van Toerisme Vlaanderen:
  - 811 keuro wordt intern herverdeeld naar DF0-1DGE5IU-IS, komende van DF0-1DGE5ID-WT
  - **73 keuro** wordt intern herverdeeld naar DF0-1DGE2IU-IS komende van DF0-1DGE2ID-WT

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering (VEK)

De **Ontwikkeling** van onze troeven (Erfgoedbeleving, Vlaanderen Natuurlijk, Vlaanderen Fietsland, Culinaire erfgoed en Special Meetings) gebeurt door investeringen (zie begrotingsartikel DF0-1DGE5ID-WT) maar ook door het samenbrengen en coördineren van aanbodselementen tot sterke verhaallijnen, door betrokken actoren in de sector te ondersteunen, en door het opzetten van kwaliteitstrajecten. Deze troeven spelen we vervolgens uit in onze **internationale promotie**. Hierdoor trekken we zowel **vrijetijds-** als **zakentoeeristen** aan. Daarnaast worden er ook tal van acties opgezet om Vlaanderen in de kijker te zetten via deze troeven en hierdoor de internationale reputatie van Vlaanderen te verhogen.

Vanaf maart 2020 viel het toerisme wereldwijd stil en hierdoor werden in het buitenland vele promotieactiviteiten afgelast of uitgesteld. Om de sector te ondersteunen heeft Toerisme Vlaanderen meegeholpen aan de heropstart van het **binnenlandse toerisme** door o.a. bij te dragen aan de succesvolle campagne die de Vlamingen moest overtuigen om in eigen land op vakantie te gaan en hier te

verblijven (in samenwerkingsverband Vlaanderen Vakantieland 2.0). Daarnaast werd ook het gedachtengoed van 'Reizen naar morgen' en de positieve kracht van toerisme uitgedragen in het binnenland. Er werd ook een app 'YouFlanders' ontwikkeld die de Belgen moet helpen om zicht te krijgen op de gezondheidsmaatregelen en aangeeft hoe druk het op plekken is en bij grote drukte, alternatieven voorstellen.

Toerisme Vlaanderen streeft een **kennisgedreven** werking na. Ten behoeve van bepaalde thema's worden jaarlijks onderzoeken opgezet. In het kader van de congreswerking van Toerisme Vlaanderen zou in 2020 een reputatieonderzoek met betrekking tot de internationale topcongressen worden opgezet. Daarnaast zou ook een onderzoek opgezet worden dat peilt naar de impact van de zee- en riviercruises.

Om de troeven van Vlaanderen te ontwikkelen en te promoten voorziet Toerisme Vlaanderen ook significante budgetten voor **digitale instrumenten**. Dat instrumentarium bestaat uit eigen kanalen en instrumenten van Toerisme Vlaanderen zoals www.visitflanders.com of oplossingen voor interne rapportering, maar ook uit platformen waarbij Toerisme Vlaanderen gegevens² verstrekt aan burgers, overheden, bedrijven, partners en rechtstreeks aan machines. Ook oplossingen die informatie ontsluiten naar de sector of de burgers (vb. de logiesbarometer) zijn hier voorzien, net als alle systemen op de achtergrond, en alle management- en beheersactiviteiten die noodzakelijk zijn voor het veilig in stand houden van de ICT-omgeving, of het bewaken van de GDPR-vereisten.

Toch lagen door COVID-19 de werkingsuitgaven in 2020 een stuk lager dan verwacht waardoor er op deze doelstelling een overschot is (**2.399 keuro**). Heel wat acties en campagnes in het kader van onze troeven en bepaalde onderzoeken zijn niet kunnen doorgaan . Dit gaat o.a. over:

- binnen- en buitenlandse acties om de reputatie van Vlaanderen als bestemming voor internationale topcongressen te verhogen;
- acties in het kader van de Vlaamse Meesters (voornamelijk acties rond de promotie van Van Eyck)
- acties rond de culinaire belevingen (o.a. de Flanders Food week)
- het reputatieonderzoek met betrekking tot de internationale topcongressen ging niet door en slechts een deel van het impactonderzoek over de cruises werd uitgevoerd.

Ook de bestemmingspromotie in het kader van het masterplan rond het actief herstel na corona (Vlaanderen Vakantieland 2.0) wordt over twee jaar gespreid omwille van de blijvende reisbeperkingen waardoor een deel van het hiervoor uitgetrokken budget verschoven is naar 2021.

DF0-1DGE2IE-WT - WERKING EN TOELAGEN - TOERISME - DE TOERISTISCHE SECTOR DOEN GROEIEN TOT EEN GEZONDE EN BRUISENDE SECTOR

Korte inhoud

---

² Voorbeelden: voor gegevens over logies is Toerisme Vlaanderen authentieke bron. Het beheert ook een platform waarin routedata zijn samengebracht.

Het begrotingsartikel DF0-1DGE2IE-WT (werking) vormt tesamen met het begrotingartikel DF0-1DGE5IE-WT (investeringen, zie verder) het bedrag dat besteed wordt aan een tweede strategische beleidsdoelstelling met name de toeristische sector doen groeien tot een gezonde en bruisende sector.

Componenten die daartoe bijdragen zijn:

- De uitvoering van het logiesdecreet;
- Een gestroomlijnd kwaliteitsbeleid ontwikkelen en ondersteunen;
- Het traject 'Reizen naar Morgen' verder uitdragen;
- Een transparante dialoog opzetten en onderhouden met de toeristische sector in binnen- en buitenland.

(duizend euro)

2020	VAK	VEK
2e BA	2.998	2.998
2e BA - JR	2.998	2.998
BU 2020	1.839	1.802

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

In de loop van 2020 werden geen wijzigingen doorgevoerd.

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering (VEK)

Kwaliteitsvolle toeristische dienstverlening verbetert op structurele wijze de concurrentiekracht en het rendement van de ondernemers, en maakt van de toeristen de beste ambassadeurs voor een gastvrij Vlaanderen. Daarom stimuleert Toerisme Vlaanderen **de kwaliteit in de sector** via verschillende invalshoeken:

- Toeristische logies worden gecoacht door onze logiesadviseurs en begeleid, indien ze dit willen, naar een vrijwillige erkenning en comfortclassificatie. Via steekproeven, de behandeling van klachten en bevestigingen van boekingswebsites worden onveilige en niet-kwalitatieve toeristische logies gehandhaafd en wordt oneerlijke concurrentie tegengegaan;
- We ondersteunen organisaties en ondernemers waarmee de internationale bezoeker tijdens zijn reis in contact komt, de zogenaamde 'touchpoints'. Onze focus gaat uit naar de organisaties met een gidsenwerking, de toeristische onthaalcentra, toeristische logies en sinds 2020 ook de toeristische attracties en musea. Via het aanbieden van online kwaliteitsinstrumenten en het organiseren van netwerkmomenten en inspiratie- en vormingssessies, ondersteunen we hen in het verbeteren van de dienstverlening. Het doel is een zo hoog mogelijke klanttevredenheid te scoren bij onze bezoekers;
- We streven naar een toegankelijk aanbod voor mensen met een (fysieke) beperking. Hiertoe sensibiliseren we de sector, geven we gericht advies en organiseren we inspiratie- en vormingssessies. Toerisme Vlaanderen reikt ook het A of A+-label toegankelijkheid uit op basis van screenings door Inter. De zeer gedetailleerde toegankelijkheidsinformatie die wordt verzameld, wordt via diverse kanalen verspreid naar deze doelgroep.

Behalve dit gestroomlijnd kwaliteitsbeleid is het nodig om de toeristische sector te **mobiliseren voor de toekomst**. Daarin moet toerisme bijdragen tot een florerende samenleving, wat veronderstelt dat het niet enkel zijn economische doelen in ogenschouw neemt, maar een balans vindt met de belangen van bewoners (draagvlak), met welzijnsfactoren, met duurzaamheidsvereisten enzovoort. Het denkkader van toerisme evolueert dus naar een complexe set van doelen die in balans moeten gehouden worden. In 2020 zetten we de dialoog over 'Reizen naar morgen' en de 'florerende bestemmingen' met onze sector en andere belanghebbenden hierover verder. Er komt ook een nieuw lerend netwerk, een toolbox, en een nieuwe editie van het magazine en van de succesvolle Summit.

We beschouwen de toeristische sector als een netwerk waarin Toerisme Vlaanderen zich beweegt en waarin het moet kunnen samenwerken met diverse actoren om zijn doelstellingen te bereiken. Het is dan ook nodig om in te zetten op een transparante en doelgerichte relatie met deze actoren. Concreet gaat het over:

- Samenwerkingen met grote en minder grote **partners** waardoor wederzijds voordeel ontstaat. Belangrijke partners waarmee we samenwerken zijn o.a. Brussels Airport Company, Brussels Airlines en andere luchtvaartmaatschappijen die op onze bestemming actief zijn of willen worden. Verder organiseert Toerisme Vlaanderen beurzen, workshops en events waar we de Vlaamse toerismethema's (en de betrokken Vlaamse aanbieders) voorstellen aan geïnteresseerde buitenlandse partijen zoals de reisindustrie of geselecteerde media. Het agentschap neemt ook deel aan beurzen georganiseerd door derden, maar die qua thematiek perfect aansluiten met Vlaanderen, zoals Rouleur Classic in Londen.
- Onderhouden van levende contacten met Vlaamse potentiële partners en beleidsmakers via **corporate communicatie**. Via website, nieuwsbrief, fysieke netwerkmomenten enzovoort werkt Toerisme Vlaanderen eraan dat zijn doelen en acties voor de Vlaamse partners en beleidsmakers bekend zijn, dat interessante informatie over beleid en onderzoek doorstroomt, dat opportuniteiten om samen te werken bekend zijn. Ook de behaalde resultaten worden met de sector gedeeld. Digitale middelen, met name de website www.toerismevlaanderen.be, liggen voor de hand.
- **Zichtbaarheid** geven aan de troeven van Vlaanderen in het centrum van Brussel. Het kantoor van Toerisme Vlaanderen bevindt zich op enkele stappen van de Brusselse Grote Markt. Een toplocatie om passanten en aanwezige bezoekers te verwelkomen en te laten kennismaken met de troeven van Vlaanderen. Het bezoekerscentrum dat momenteel op de gelijkvloerse verdieping is ingericht, komt niet meer tegemoet aan de noden van de actuele bezoeker. Met een herinrichting willen we een optimale beleving over en toeleiding naar de rest van Vlaanderen aanbieden.
- Strategische relaties onderhouden. Via zijn **Raadgevend Comité** gaat Toerisme Vlaanderen in dialoog met (toeristische) actoren en/of beleidsmakers over strategische uitdagingen en evoluties voor de toeristische sector.

Ook in de **internationale toerismegemeenschap** is Toerisme Vlaanderen een gewaardeerde gesprekspartner. Het agentschap is zeer actief binnen de

European Travel Commission (ETC) waar het verschillende sleutelfuncties bekleedt. Via dit en gelijkaardige kanalen verdedigen we de belangen van onze bestemming, onze sector en ons agentschap. Collega's worden frequent geconsulteerd als gastspreker op internationale fora. Op voorwaarde dat er voor het agentschap een gezonde kennisreturn gegarandeerd is, wordt op deze verzoeken gunstig gereageerd.

Ook hier lagen de werkingsuitgaven een stuk lager waardoor er op deze doelstelling een overschot is (**1.197 keuro**). Een aantal voorziene activiteiten zijn niet kunnen doorgaan:

- Reizen naar morgen: er werd voorlopig geen lerend netwerk opgezet en bepaalde geplande events zijn niet doorgegaan door corona.
- Samenwerking met partners: tal van beurzen, workshops, events en famtrips rond onze thema's voor de partners zijn niet doorgegaan vanwege corona.
- Corporate communicatie: het jaarlijkse sectorevent is door corona niet doorgegaan. Ook het slotjaar van het project Vlaamse Meesters is niet doorgegaan en verschoven naar 2021. Tentoonstellingen en events rond Van Eyck zijn ook verlengd en/of uitgesteld naar 2021.
- Corporate communicatie: Door een vertraging in de gunning van het nieuwe platform voor onze websites, konden de middelen voorzien voor onze nieuwe corporate website nog niet worden ingezet.
- Zichtbaarheid in het centrum van Brussel: Door een vertraging in de conceptontwikkeling voor het bezoekerscentrum op de gelijkvloers is de herinrichting in 2020 niet doorgegaan.

DF0-1DGE2IF-LE - LENINGEN - TOERISME - TOERISME BINNEN HET BEREIK BRENGEN VAN ELKE VLAMING

Korte inhoud

Het begrotingsartikel DF0-1DGE2IF-LE (werking, leningen) vormt tesamen met begrotingartikelen DF0-1DGE2IF-WT (werking) en DF0-1DGE5IF-WT (investeringen) het bedrag dat besteed wordt aan de derde strategische beleidsdoelstelling, met name het toerisme binnen het bereik brengen van elke Vlaming. Toerisme Vlaanderen zet met name specifiek in op:

- De uitbouw van Vlaanderen tot een familievriendelijke erfgoedbestemming;
- Een aanbod aan kwalitatief logies voorzien voor drempelgroepen;
- Het Steunpunt Vakantieparticipatie verder uitbouwen als de spil in een netwerk van partners. Dit netwerk heeft als doel drempels tot vakantie weg te werken voor Vlamingen die deze drempels niet zelf kunnen overwinnen.

(duizend euro)

2020	VAK	VEK
2e BA	164	164
2e BA - JR	164	164
BU 2020	164	164

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

In de loop van 2020 werden geen wijzigingen doorgevoerd.

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering (VEK)

Het gedeelte kapitaal dat inbegrepen is in de beschikbaarheidsvergoeding met betrekking tot het jeugdverblijfcentrum in Brasschaat moet om technische redenen op een LE-artikel voorzien worden.

DF0-1DGE2IF-WT - WERKING EN TOELAGEN - TOERISME - TOERISME BINNEN HET BEREIK BRENGEN VAN ELKE VLAMING

Korte inhoud

Het begrotingsartikel DF0-1DGE2IF-WT (werking) vormt tesamen met begrotingartikelen DF0-1DGE2IF-LE (werking, leningen) en DF0-1DGE5IF-WT (investeringsen), het bedrag dat besteed wordt aan de derde strategische beleidsdoelstelling, Toerisme binnen het bereik brengen van elke Vlaming. Zie begrotingartikel DF0-1DGE2IF-LE voor inhoudelijke toelichting

(duizend euro)

2020	VAK	VEK
2e BA	4.496	3.631
2e BA - JR	4.496	3.631
BU 2020	3.478	2.364

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

In de loop van 2020 werden geen wijzigingen doorgevoerd.

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering (VEK)

De logiesaanbieders kunnen een beroep doen op een **logiespremie** voor hun investeringen in familievriendelijkheid, toegankelijkheid of in camperplaatsen. Op deze manier maakt de Vlaamse overheid het voor de ondernemers haalbaarder om hun aanbod voor deze specifieke doelgroepen aan te passen.

Iedereen heeft recht op vakantie en daar zetten we ook de nodige middelen en ondersteuning voor in. Zo verstrekken we subsidies aan **de sociaal-toeristische verenigingen die vakanties organiseren voor mensen in armoede**. We hebben ook de nodige stappen gezet ter uitvoering van het nieuwe decreet Iedereen verdient vakantie. Verder zetten we een coachingstraject op om de betoelaagde organisaties uit de oproepen 'iedereen verdient vakantie' te ondersteunen in de kwalitatieve uitwerking van hun projecten.

We wensen dat Vlaanderen een **familievriendelijke** bestemming is en daarom sensibiliseren we de sector en trachten we via pilootprojecten en studiedagen hen de meerwaarde om op deze doelgroep te werken aan te tonen.

Specifiek voor mensen die een vakantiedrempel niet zelf kunnen overwinnen (armoede, beperking) bouwde Toerisme Vlaanderen de voorbije jaren een sterk netwerk uit. **Het Steunpunt Vakantieparticipatie** is de spil in dit Partnernetwerk van 2200 organisaties en ondernemers. De focus ligt op 3 processen:

- Verbinden en samenbrengen van partners om tot oplossingen te komen voor vakantiedrempels,
- Communiceren en sensibiliseren over het belang van vakantie voor kwetsbare doelgroepen in onze samenleving,

- Het ontzorgen op het kruispunt van vraag en aanbod door samenwerkingstools aan te bieden en administratieve processen over te nemen. Zo laten we elke partner in z'n kerncompetentie.

Concrete projecten die in 2020 op stapel stonden:

- Lancering #ontdekkingtroef met als doel organisaties te ondersteunen om op andere manieren Vlaanderen te ontdekken. Verschillende concepten worden aangeboden. Partners doen mee volgens eigen draagkracht;
- Doorstart van het platform Vakantieschakel, waar mensen met een beperking (zonder financiële nood) een maatoplossing voor hun vakantiedrempel kunnen vinden. Partnerorganisaties gebruiken Vakantieschakel om kennis te delen;
- Strategische samenwerkingsverbanden uitbouwen om netwerkpartners toe te leiden naar alternatieve financieringsbronnen, zoals EU-middelen;
- De website iedereenverdientvakantie.be bouwt een downloadplek uit waar partners gratis materiaal en tips kunnen vinden;
- 90 'Rap op stap'-kantoren worden door middel van netwerkactiviteiten ondersteund in het uitbouwen van hun dienstverlening aan mensen in armoede.

Ook binnen deze doelstelling lagen de werkingsuitgaven een lager waardoor er een overschot is (**1.267 keuro**). Dit is het gevolg van:

- Sociaal-toeristische verenigingen: deze organisaties hebben slechts een beperkt aantal vakanties effectief kunnen realiseren door COVID-19. Om het vakantieaanbod voor personen met een vakantiedrempel te garanderen, werden daarom bijkomende maatregelen genomen (zie verder).
- Decreet Iedereen Verdient Vakantie: Dit is echter niet afgerond omdat er vertraging is opgelopen omdat eerst een aantal knelpunten moesten ontward worden waaronder de Europese staatssteunregels.
- Projecten in het kader van het steunpunt vakantieparticipatie: Door COVID-19 konden bepaalde projecten vertraagd of niet worden opgestart en/of diende deze door de verscherping van de maatregelen vervroegd te worden stopgezet.
- Globaal werden er ook minder vormingen en studiedagen georganiseerd door corona.

DF0-1DGE2IG-WT - WERKING EN TOELAGEN - TOERISME - FLANKERENDE EN OVERIGE DIENSTVERLENING IS AANGEBODEN

Korte inhoud

Het begrotingsartikel DF0-1DGE2IG-WT (werking) vormt het bedrag dat besteed wordt aan de vierde strategische beleidsdoelstelling namelijk flankerende en overige dienstverlening is aangeboden. De belangrijkste klemtonen liggen in 2020 bij:

- Het verdere beheer van de tewerkstellingsmaatregelen met betrekking tot toeristische tewerkstelling waaronder Lokale Diensteneconomie (LDE) en Tewerkstellingspremies (TWP);
- Verwerven en verspreiden van de nodige kennis ter ondersteuning van het eigen beleid, maar nog meer van de toeristische bedrijven en organisaties;
- Een methode en organisatievorm ontwikkelen voor vruchtbare samenwerkingen met 'naburige' beleidsdomeinen.

(duizend euro)

2020	VAK	VEK
2e BA	2.689	2.689
2e BA - JR	2.722	2.722
BU 2020	2.304	2.221

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

In de loop van 2020 werden volgende wijzigingen doorgevoerd naar het nieuwe kredietbedrag van **2.722 keuro VAK/VEK**:

- BW4 2020, +33 keuro VAK/VEK. De spilindex werd in februari 2020 overschreden. Conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 10 september 2020 tot herverdeling vanuit een provisioneel krediet van de Vlaamse gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 (VR 2020 0910 DOC.1092/2), worden de noodzakelijke kredieten voorzien vanuit de indexprovisie om de meerkost op de lonen, loonsubsidies enz. op te vangen. Er wordt 249 keuro herverdeeld van het provisioneel krediet van de Vlaamse Gemeenschap, begrotingsartikel CB0-1CBG2AB-PR naar de werkingstoelage van TVL, begrotingsartikel DB0-1DGE2IY-IS. 33 keuro hiervan wordt aangewend om **het budget van de tewerkstellingspremies te verhogen**.

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering (VEK)

Toerisme Vlaanderen ondersteunt de sector door het verstrekken van subsidies in de **lokale diensteneconomie en tewerkstellingsprojecten** van toeristische verenigingen.

Wie onderneemt of actief is in de toeristische sector, heeft nood aan degelijke kennis (feiten, inzichten) om succesvol te zijn. Dit geldt uiteraard ook voor Toerisme Vlaanderen, dat ernaar streeft om een kennisgedreven agentschap te zijn. Veel van de kennis die Toerisme Vlaanderen verwerft, is echter ook bijzonder nuttig voor andere actoren. Het spreekt dan ook voor zich dat er niet alleen gewerkt wordt aan het **verwerven, maar ook aan het verspreiden en bruikbaar helpen maken van kennis**. Overigens zijn meerdere onderzoeksinitiatieven gezamenlijke projecten.

In 2020 vormen de volgende initiatieven de speerpunten van dit beleid:

- Een grootschalige studie die de internationale reputatie van Vlaanderen, de toeristische thema's en de deelbestemmingen in kaart brengt;
- Nieuwe studies naar de draagkracht voor toerisme bij bewoners, uitgevoerd in samenwerking met de toeristische diensten van de betrokken steden en gemeenten;
- Een meetsysteem dat permanent de tevredenheid van de bezoekers in Vlaanderen in kaart brengt;
- Een haalbaarheidsstudie naar het gebruik van Big Data bronnen voor het verzamelen van bezoekersvolumes;
- Bezoekersonderzoek in de Westhoek naar aanleiding van het Wederopbouw-project (uitgevoerd in samenwerking met Westtoer);
- De uitbouw van een monitoringsysteem in functie van het herstel na de coronacrisis;

- Inzetten en aankopen van tools voor monitoring (Synthesio, Chechmarket,...) en voor studie in functie van de eigen werking (Global data, Phocusright, Skift, Amadeus,...).

Toerisme Vlaanderen zal tijdens deze legislatuur actief **samenwerking** zoeken bij ten minste de beleidsdomeinen en actoren die werken op ruimte, jeugd, mobiliteit, natuur, cultuur en erfgoed. Er wordt daarbij begeleiding en ondersteuning gezocht voor het bepalen van samenwerkingsvormen met die andere beleidsdomeinen en voor het opzetten van een organisatiestructuur rond flankerend beleid binnen Toerisme Vlaanderen.

Door o.a. COVID-19 lagen hier de werkingsuitgaven in 2020 lager dan verwacht waardoor er op deze doelstelling een overschot is (**501 keuro**). Dit is het gevolg van:

- Door corona werd zowel bij de Tewerkstellingspremies als bij de Lokale Diensteneconomie tijdelijke werkloosheid ingevoerd, hetgeen een minderuitgave tot gevolg had;
- Het geplande onderzoek dat peilde naar de impact van de zee- en riviercruises werd door corona nog niet volledig uitgevoerd. Ook het reputatie-onderzoek werd door corona in 2020 nog niet opgestart.
- In het kader van het optimaliseren van de samenwerking, werd een grote interne denkoefening opgezet waardoor er geen behoefte was aan externe ondersteuning hetgeen wel gebudgetteerd was.

DF0-1DGE2II-WT – WERKING EN TOELAGEN - TOERISME - EVENTFLANDERS WERKING

Korte inhoud

EventFlanders is een samenwerkingsverband tussen meerdere entiteiten van de Vlaamse overheid waaronder Toerisme Vlaanderen, met als doel om meerwaarden te creëren voor onze samenleving door het aantrekken of ontwikkelen van topevenementen met internationale uitstraling. Budgettaire kreeg EventFlanders onderdak bij Toerisme Vlaanderen.

(duizend euro)

2020	VAK	VEK
2e BA	1.311	2.289
2e BA - JR	936	1.914
BU 2020	886	922

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

In de loop van 2020 werden volgende wijzigingen doorgevoerd naar het nieuwe kredietbedrag van **936 keuro VAK/VEK**:

- **BW5 2020, -375 keuro VAK/VEK.** EventFlanders verwachtte in 2020 een overschot op het werkingsbudget van 375 keuro. We herverdeelde dit intern naar het investeringsbudget van EventFlanders op begrotingsartikel DF0-1DGE5II-WT waar deze middelen aangewend zullen worden om groeitrajecten aan te bieden aan nieuwe of bestaande potentiële topevenementen in Vlaanderen

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering (VEK)

EventFlanders heeft als doel een Vlaams topevenementenbeleid uit te bouwen via het aantrekken en/of ondersteunen van nieuwe en bestaande (potentiële) topevenementen die een meerwaarde kunnen realiseren voor onze samenleving. Hiertoe wordt een lange termijn kalender van evenementen uitgebouwd waarbij gestreefd wordt naar een mix qua grootte / aard / periode / locatie. Met de start van de nieuwe legislatuur kreeg EventFlanders tevens het mandaat en de middelen om groeitrajecten aan te bieden aan nieuwe of bestaande potentiële topevenementen in Vlaanderen. Voor de uitbouw van de lange termijn kalender worden systematisch events gescreend en onderzocht op hun haalbaarheid in impact.

De **werking van EventFlanders** is begroot op dit artikel. Concreet gaat het over de financiering van drie event experts, juridische ondersteuning, impactonderzoeken, communicatie, onkosten en dergelijke.

Vanwege COVID-19 werd de Flanders Food Week (met o.a. The World's 50 Best Restaurants Awards en het UNWTO World Forum on Gastronomy) uitgesteld en verplaatst naar 2021 wat leidde tot een overschot van **992 keuro**.

INVESTERINGEN

DF0-1DGE5ID-WT – WERKING EN TOELAGEN - TOERISME - DE TOERISTISCHE AANTREKKINGSKRACHT VAN DE BESTEMMING VLAANDEREN VERGROTEN

Korte inhoud

Het begrotingsartikel DF0-1DGE5ID-WT (investeringen) vormt tesamen met het begrotingartikel DF0-1DGE2ID-WT (werking), DF0-1DGE5IX-IS (Plantentuin Meise), DF0-1DGE2IU-IS (Sport Vlaanderen) en DF0-1DGE5IU-IS (Sport Vlaanderen) het bedrag dat besteed wordt aan de eerste strategische beleidsdoelstelling, met name de toeristische aantrekkingskracht van de bestemming Vlaanderen vergroten.

(duizend euro)

2020	VAK	VEK
2e BA	19.451	22.962
2e BA - JR	40.090	42.974
BU 2020	27.268	35.469

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

In de loop van 2020 werden volgende wijzigingen doorgevoerd naar het nieuwe kredietbedrag van 40.090 keuro VAK/42.974 keuro VEK:

- BW1 2020, -2.000 keuro VAK/VEK COVID-19. We herverdelen intern 2.000 keuro van de investeringstoelage naar de werkingstoelage
- BW2 2020, +23.450k VAK/VEK corona-provisie 2020. Er wordt 23.450 keuro herverdeeld vanuit de corona-provisie 2020 tot toekenning van de steun aan de sociaal-toeristische sector en het iedereen verdient vakantiefonds:
  - 1) 1.000 keuro - bijkomende projectoproep Iedereen Verdient Vakantie 2020;
  - 2) 1.000 keuro - bijkomende projectoproep Iedereen Verdient Vakantie 2021;
  - 3) 2.080keuro - ondersteuning netwerkpartners voor activiteiten voor kwetsbare vakantiegangers;
  - 4) 60 keuro - eenmalige opstartkost solidariteitsfonds Iedereen Verdient Vakantie;
  - 5) 500 keuro - bijdrage aan solidariteitsfonds Iedereen Verdient Vakantie;
  - 6) 360 keuro - eenmalige heropstartkost Rap-Op Stap kantoren;
  - 7) 3.850 keuro - compensatie verloren overnachtingen van zorgverblijven;
  - 8) 2.500 keuro - compensatie verloren vakanties van vakantieorganisaties;
  - 9) 12.100 keuro - compensatie verloren overnachtingen van jeugdverblijven (types A, B en C).
- BW3 2020, -628 keuro VEK. Er werd 628 keuro VEK herverdeeld van de lopende hefboomdossiers naar begrotingsartikel DF0-1DGE5IE-WT.
- BW5 2020, -811 keuro VAK/VEK. In 2020 werd er voor 884 keuro ondersteuning voor jeugdverblijven aangevraagd door Sport Vlaanderen bij Toerisme Vlaanderen. Deze verrichtingen moeten in de begroting/boekhouding geregistreerd worden als een interne stroom. Er werden in overleg met Financiën & Begroting twee nieuw begrotingsartikels gecreëerd voor de correcte registratie van deze interne stromen in de begroting van Toerisme Vlaanderen:

- **811 keuro** wordt intern herverdeeld naar DF0-1DGE5IU-IS, komende van DF0-1DGE5ID-WT
- 73 keuro wordt intern herverdeeld naar DF0-1DGE2IU-IS komende van DF0-1DGE2ID-WT

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering (VEK)

Reeds decennialang verleent de Vlaamse Overheid steun aan de ontwikkeling van een internationaal volwaardig en aantrekkelijk toeristisch aanbod. Een belangrijk instrument is de **financiële deelname in investeringsprojecten**. Ook in deze nieuwe legislatuur zal Toerisme Vlaanderen investeren, hetzij door steun aan initiatieven van derden (vgl. 'subsidies', 'hefboomprojecten'), hetzij door verwerven en uitbouwen van eigen patrimonium ('directe investeringen').

Bij aanvang van de nieuwe legislatuur worden deze middelen geënt op de prioriteiten zoals neergelegd in de beleidsnota. Over de jaren samengevat is het de betrachting om de investeringsmiddelen te verdelen als volgt:

- 45,0% aan projecten gerelateerd aan natuur en natuurbeleving
- 40,5% aan erfgoedprojecten
- 14,5% aan secundaire thema's, met name fietsen enerzijds en het culinaire anderzijds.

In 2020 werd nog gewerkt aan een gedetailleerd meerjarenplan waaruit meer concrete projecten zullen voortvloeien. Een deel van de middelen wordt in 2020 gereserveerd voor projecten/investeringen/aankopen binnen het thema natuur, en het project LF-icoonroutes.

Behalve via subsidies of investeringen in eigen patrimonium gaan er ook investeringsmiddelen naar organisaties via een **ad nominatim subsidie**. Onder meer de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde Antwerpen (KMDA) wordt via deze weg door Toerisme Vlaanderen ondersteund. Dit gebeurt in uitvoering van de meerjarenovereenkomst die de Vlaamse Regering heeft afgesloten met de KMDA.

Bovenstaande investeringsmiddelen werden ook gebruikt om de steunmaatregelen naar aanleiding van de COVID-19-crisis te financieren. In het kader van de corona-provisie werd bijkomende ondersteuning voorzien in teken van de sociaal-toeristische sector en het iedereen verdient vakantiefonds (zie hierboven).

Toch werd er in 2020 op vlak van investeringen **7.505 keuro (VEK)** minder uitgegeven dan verwacht. Dit hangt samen met:

- Een extra subsidieoproep (Iedereen verdient vakantie) in het kader van de corona-provisie die eind 2020 is gebeurd, maar waarvan het budget pas in 2021 zal toegekend worden.
- Een aantal subsidiedossiers die in 2020 die nog niet voldeden aan de saldobepalingen waardoor een uitbetaling nog niet kon verantwoord worden (bv. omdat een onderdeel nog niet afgewerkt was of men aanvullende informatie heeft opgevraagd) en/of waarvan in 2020 het uitbetaalde bedrag in de betaalkalender lager was dan ingeschat. Dit is zowel het geval in hefboomprojecten als in oudere subsidiedossiers.
- Een project 'Kunst in de Open Ruimte – cluster Maasvallei' waarvoor in 2020 een financiële ondersteuning was vastgelegd, maar dat pas vereffend zal worden in 2021 en 2022.

DF0-1DGE5IE-WT – WERKING EN TOELAGEN - TOERISME - DE TOERISTISCHE SECTOR DOEN GROEIEN TOT EEN GEZONDE EN BRUISENDE SECTOR

Korte inhoud

Het begrotingsartikel DF0-1DGE5IE-WT (investeringen) vormt tesamen met het begrotingartikel DF0-1DGE2IE-WT (werking, zie hierboven) het bedrag dat besteed wordt aan een tweede strategische beleidsdoelstelling uit de beleidsnota 2015-2019. Zie begrotingartikel DF0-1DGE2IE-WT voor inhoudelijke toelichting.

(duizend euro)

2020	VAK	VEK
2e BA	0	1.302
2e BA - JR	0	1.930
BU 2020	0	1.737

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

In de loop van 2020 werden volgende wijzigingen doorgevoerd naar het nieuwe kredietbedrag van 40.090 keuro VAK/42.974 keuro VEK:

- BW3 2020, +628 keuro. Er werd 628 keuro VEK herverdeeld van begrotingsartikel DF0-1DGE5ID-WT voor bijkomende vereffeningen in de SALK-dossiers (271k) en de lopende dossiers Fietsen en Wandelen (357k).

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering (VEK)

Het bedrag van **1.302 keuro** betreft de afhandeling van eerder vastgelegde subsidies, met name toeristische steun binnen het Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK) en subsidies voor de uitbouw van recreatief fietsen en wandelen.

De subsidies m.b.t. fietsen & wandelen werden niet volledig uitbetaald omdat niet alle voorziene facturen tijdig werden ontvangen (o.a. van het project 'Expeditie Bulskampveld'). Dit leverde een overschot op van **193 keuro**.

DF0-1DGE5IF-WT – WERKING EN TOELAGEN - TOERISME - TOERISME BINNEN HET BEREIK BRENGEN VAN ELKE VLAMING

Korte inhoud

Het begrotingsartikel DF0-1DGE5IF-WT (investeringen) vormt tesamen met begrotingartikelen DF0-1DGE2IF-WT (werking), DF0-1DGE5ID-PA (participaties) en DF0-1DGE2IF-LE (werking, leningen) (zie hierboven) het bedrag dat besteed wordt aan de derde strategische beleidsdoelstelling, het toerisme binnen het bereik brengen van elke Vlaming. Zie begrotingartikel DF0-1DGE2IF-LE voor inhoudelijke toelichting.

(duizend euro)

2020	VAK	VEK
2e BA	3.129	4.498
2e BA - JR	3.129	4.498
BU 2020	3.084	3.082

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

De begroting werd in de loop van 2020 niet gewijzigd.

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering (VEK)

Ook door middel van investeringen werkt Toerisme Vlaanderen aan het verlagen van de vakantiedrempel voor diverse doelgroepen:

- Het investeert middelen in **jeugdverblijven** om hun kwaliteit en veiligheid te verhogen;
- Toerisme Vlaanderen lanceerde een subsidieoproep 'Iedereen verdient vakantie' voor projecten die **kwetsbare groepen** in Vlaanderen de mogelijkheid biedt om op vakantie te gaan. Deze projecten hebben als hoofddoelstelling het verhogen van de vakantieparticipatie van individuen of groepen uit Vlaanderen en Brussel die een drempel ervaren die ze zelf niet kunnen overwinnen.

Het Steunpunt Vakantieparticipatie voorziet in de bemiddeling tussen vraag en aanbod. Aan aanbodzijde verlaagt het sociaal tarief aangeboden door toeristische partners de financiële drempel voor mensen in armoede. Aan vraagzijde worden mentale en praktische drempels aangepakt door lokale sociale organisaties. Het Steunpunt ontzorgt op het kruispunt tussen vraag en aanbod door kwalitatieve dienstverlening en vakantiebemiddeling. Hierdoor kunnen **mensen in armoede genieten van een daguitstap of vakantie** in Vlaanderen. Steunpunt Vakantieparticipatie faciliteert de samenwerking en matchmaking tussen vraag en aanbod. Hiertoe worden met ten minste 600 toeristische partners en 1500 lid-organisaties samenwerkingsovereenkomsten gesloten.

Het overschot (**1.417 keuro**) op deze doelstelling is te wijten aan:

- De geplande energiescans van het eigen patrimonium die niet konden doorgaan vanwege veiligheidsmaatregelen en het verplichte telewerk door COVID-19 en
- Een aantal projecten in het kader van de projectoproep 'Iedereen Verdient Vakantie' die niet konden doorgaan door de maatregelen n.a.v. de tweede golf van de corona pandemie, en die daarom uitstel gevraagd hebben.

DF0-1DGE5II-WT – WERKING EN TOELAGEN - TOERISME - EVENTFLANDERS INVESTERINGEN

Korte inhoud

EventFlanders is een samenwerkingsverband tussen meerdere entiteiten van de Vlaamse overheid waaronder Toerisme Vlaanderen, met als doel om meerwaarde te creëren voor onze samenleving door het aantrekken of ontwikkelen van topevenementen met internationale uitstraling. Budgettair kreeg EventFlanders onderdak bij Toerisme Vlaanderen. De werking ervan is begroot onder **DF0-1DGE2II-WT**, zie hoger.

(duizend euro)

2020	VAK	VEK
2e BA	8.924	10.831
2e BA - JR	9.299	11.206
BU 2020	7.807	3.365

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

In de loop van 2020 werden volgende wijzigingen doorgevoerd naar het nieuwe kredietbedrag van **9.299 keuro VAK/11.206 keuro VEK**:

- **BW5 2020, +375 keuro VAK/VEK.** EventFlanders verwachtte in 2020 een overschot op het werkingsbudget van 375 keuro. We herverdeelden dit intern van het werkingsbudget van EventFlanders op begrotingsartikel DF0-1DGE2II-WT. Deze middelen zullen aangewend worden om groeitrajecten aan te bieden aan nieuwe of bestaande potentiële topevenementen in Vlaanderen

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering (VEK)

EventFlanders heeft als doel een Vlaams topevenementenbeleid uit te bouwen via het aantrekken en/of ondersteunen van nieuwe en bestaande (potentiële) topevenementen die een meerwaarde kunnen realiseren voor onze samenleving. Met de start van de nieuwe legislatuur kreeg EventFlanders tevens het mandaat en de middelen om groeitrajecten aan te bieden aan nieuwe of bestaande potentiële topevenementen in Vlaanderen.

Concreet verwierf (en ondersteunt) EventFlanders volgende topevenementen:

- **World Choir Games**
De World Choir Games, een internationale korenwedstrijd, was bij de opmaak van BO 2020 gepland van 5 tot 15 juli 2020 in Antwerpen en Gent. In functie van de maatregelen in het kader van COVID-19 wordt de planning van dit evenement in het najaar 2021 herbekeken;
- **WK Wielrennen**
Het WK Wielrennen op de Weg is een evenement gepland in september 2021. De tijdritten vertrekken in Knokke en komen aan in Brugge; de wegritten vertrekken in Antwerpen en komen aan in Brugge;
- **WK Cyclo**
Het WK Veldrijden in 2021 maakt deel uit van het voortraject van het WK Wielrennen op de Weg (2021) en is doorgegaan in januari 2021 in Oostende;
- **WK Artistieke Gymnastiek**
Het WK artistieke Gymnastiek zal doorgaan in Antwerpen in het najaar van 2023;
- **FIBA**
Het FIBA Olympisch kwalificatietornooi basketbal dames vond plaats in februari in Oostende.

Deze lijst is deels de neerslag van de keuze voor een eenduidig financieringsmechanisme zoals vastgelegd in de mededeling VR van 26 april 2019 'Evaluatie pilootfase EventFlanders en aanbevelingen voor de verdere uitbouw van het topevenementenbeleid'. Om budgettair efficiënter en eenduidiger te handelen werden alle middelen voor de financiering van topevenementen (top- en sublaag) toegewezen aan EventFlanders en uitbetaald via het daartoe voorzien begrotingsartikel, en dus niet via de inhoudelijk betrokken entiteiten. Dit betekent dat de volgende evenementen van Sport Vlaanderen door EventFlanders worden overgenomen: het FIBA Olympisch kwalificatietornooi basketbal dames 2020, het UCI Wereldkampioenschap veldrijden 2021 en het WK Artistieke Gymnastiek 2023.

Naast het verwerven van grote internationale topevenementen zoals hierboven aangegeven, heeft EventFlanders ook tot doel om groeitrajecten aan te bieden aan **Vlaamse evenementen die het potentieel hebben om te groeien** tot topevenementen. Aan de hand van screenings en haalbaarheidsonderzoeken beslist het aansturingscomité welke potentiële topevenementen aan de Vlaamse Regering worden voorgesteld. Per evenement gaat het om een bedrag lager dan 1 miljoen euro.

In functie van de maatregelen in het kader van COVID-19 wordt de planning van drie evenement herbekeken met het oog op **uitstel naar 2021**. De meerkost werd berekend en zal desgevallend gefinancierd worden via de recurrente werkingsmiddelen van EventFlanders. Het gaat om de World Choir Games, 50 Best en het UNWTO World Forum.

Het overschot (**7.842 keuro**) op deze doelstelling is te wijten aan:

- Het uitstel van de World Choir Games vanwege COVID-19
- De aanrekeningsregels van de vereffeningkredieten waardoor voor het WK Cyclo 2021 en voor het WK Artistieke Gymnastiek 2023 pas vanaf 2021 zal vereffend worden (695 keuro).

INTERNE STROMEN

DF0-1DGE2IU-IS - INTERNE STROMEN TOERISME – SPORT VLAANDEREN

Korte inhoud

In 2020 werd er voor 884 keuro ondersteuning voor jeugdverblijven aangevraagd door Sport Vlaanderen bij Toerisme Vlaanderen. Deze verrichtingen moeten in de begroting/boekhouding geregistreerd worden als een interne stroom. Er werden in overleg met Financiën & Begroting twee nieuw begrotingsartikels gecreëerd voor de correcte registratie van deze interne stromen in de begroting van Toerisme Vlaanderen.

(duizend euro)

2020	VAK	VEK
2e BA	0	0
2e BA - JR	73	73
BU 2020	73	73

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

In de loop van 2020 werden volgende wijzigingen doorgevoerd naar het nieuwe kredietbedrag van **73 keuro VAK/VEK**:

BW5 2020, +73 keuro VAK/VEK. 73 keuro wordt intern herverdeeld komende van begrotingsartikel DF0-1DGE2ID-WT.

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering (VEK)

De begroting werd gewijzigd naar het exacte benodigde bedrag in de uitvoering.

DF0-1DGE5IX-IS - INTERNE STROMEN TOERISME - AGENTSCHAP PLANTENTUIN MEISE

Korte inhoud

Het begrotingsartikel DF0-1DGE5IX-IS (investeringen, interne stromen) vormt tesamen met het begrotingartikel DF0-1DGE2ID-WT (werking) en DF0-1DGE5ID-WT (investeringen) het bedrag dat besteed wordt aan een eerste strategische beleidsdoelstelling uit de beleidsnota 2015-2019 Zie begrotingartikel DF0-1DGE2ID-WT voor inhoudelijke toelichting.

Dit begrotingsartikel werd nieuw gecreëerd vanaf BA 2017. Om een correcte consolidatie mogelijk te maken binnen de begroting van de Vlaamse Overheid (VO) van de verwachte vastleggingen en betalingen tussen instellingen van de consolidatiekring van de VO, worden er aparte Interne Stroom (IS)-artikels opgenomen per ontvangende rechtspersoon, in dit geval het Agentschap Plantentuin Meise, onderdeel van het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI).

(duizend euro)

2020	VAK	VEK
2e BA	0	500
2e BA - JR	0	500
BU 2020	0	500

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

De begroting werd in de loop van 2020 niet gewijzigd.

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering (VEK)

Er zijn geen afwijkingen tussen uitvoering en begroting.

DF0-1DGE5IU-IS - INTERNE STROMEN TOERISME – SPORT VLAANDEREN

Korte inhoud

In 2020 werd er voor 884 keuro ondersteuning voor jeugdverblijven aangevraagd door Sport Vlaanderen bij Toerisme Vlaanderen. Deze verrichtingen moeten in de begroting/boekhouding geregistreerd worden als een interne stroom. Er werden in overleg met Financiën & Begroting twee nieuw begrotingsartikels gecreëerd voor de correcte registratie van deze interne stromen in de begroting van Toerisme Vlaanderen

(duizend euro)

2020	VAK	VEK
2e BA	0	0
2e BA - JR	811	811
BU 2020	811	811

Inhoudelijke toelichting begrotingswijziging

In de loop van 2020 werden volgende wijzigingen doorgevoerd naar het nieuwe kredietbedrag van **811keuro VAK/VEK**:

BW5 2020, +811 keuro VAK/VEK. 811 keuro wordt intern herverdeeld komende van begrotingsartikel DF0-1DGE5ID-WT.

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering (VEK)

De begroting werd gewijzigd naar het exacte benodigde bedrag in de uitvoering.

V. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

DB0-1DAE2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud

Op dit begrotingsartikel worden de kredieten ingeschreven voor de buitenlandse zendingen ondernomen door de minister van Toerisme, de leden van haar kabinet en derden in haar opdracht.

DB0-1DAE2ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

(duizend euro)

2020	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e aanpassing BA	0	0	0	40	40
2e aanpassing BA-JR	0	0	0	40	40
BU	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering

Omwille van de coronapandemie werden geen buitenlandse zendingen ondernomen.

VI. LIJST MET AFKORTINGEN

AO:	algemene ontvangsten
BA:	begrotingsaanpassing
BBT:	beleids- en begrotingstoelichting
BO:	begrotingsopmaak
BU:	begrotingsuitvoering
DKBUZA:	departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken
LO:	leningontvangsten
TO:	toegewezen ontvangsten
VAK:	vastleggingskredieten
VEK:	vereffeningskredieten

VII. BIJLAGE 'OVERZICHT REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

In 2020 werden drie initiatieven genomen met betrekking tot decreetsevaluaties ter uitvoering van het Vlaams regeerakkoord. Deze decreetsevaluaties werden afgerond en voorgesteld aan de parlementaire commissie op 15 december 2020. De nieuwe en wijzigingen in de betrokken decreten wordt voorzien in het jaar 2021.

Decreet van 18 juli 2003 betreffende de verblijven en verenigingen die een werking uitoefenen in het kader van « Toerisme voor Allen »

Met het oog op het voorbereiden van een nieuw regelgevend kader voor de erkenning en ondersteuning van jeugdverblijven, werd een decreetsevaluatie gemaakt van het decreet Toerisme voor Allen. Vanuit de decreetsevaluatie wordt er geconcludeerd dat er voornamelijk een actualisering noodzakelijk is van het huidige kader. De erkenningen zouden ingekanteld moeten worden in logiesdecreet, en de ondersteuningsinstrumenten moeten voorzien worden in een

nieuw decreet. Dit nieuwe decreet wordt voorzien in 2021. Het decreet van 18 juli 2003 wordt hierbij opgeheven.

Decreet van 5 februari 2016 houdende het toeristische logies

Er werd een evaluatie gemaakt van het logiesdecreet met het oog op de actualisatie van dit decreet, en de voorziene inkanteling van de erkenningen voor jeugdlogiezen. Op basis van deze evaluatie wordt er een wijzigingsdecreet voorzien in 2021.

Decreet "Iedereen verdient vakantie" van 29 juni 2018

Bij het uitwerken van de uitvoeringsbesluiten 'Iedereen verdient vakantie' werd vastgesteld dat het huidige decreet gewijzigd moet worden. De evaluatie bracht een aantal technische en inhoudelijke knelpunten in kaart, welke weggewerkt zullen worden in het wijzigingsdecreet (2021).

VIII. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE MOTIES EN RESOLUTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT'

Niet van toepassing.

IX. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF'

Er werden geen aanbevelingen geformuleerd.

X. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE

Niet van toepassing.